

SELETUSKIRI

"Sotsiaalministri 25.oktoobri1999. a määruse nr 64
„Koolieelse lasteasutuse tervisekaitse, tervise edendamise ja päevakava koostamise nõuded“
muutmise" määruse eelnõu juurde

I Sissejuhatus

Sotsiaalministri 25. oktoobri 1999. a määrus nr 64 „Koolieelse lasteasutuse tervisekaitse, tervise edendamise ja päevakava koostamise nõuded“ muutmise kehtestatakse rahvatervise seaduse § 8 lg 2 punkti 2 ning „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 11 lg 2 punkti 2 ja § 23 lg 1 punktide 1–2 alusel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on välja töötanud Sotsiaalministeeriumi rahvatervise osakonna peaspetsialist Tiina Paldra (626 9154, tiina.paldra@sm.ee) ja terviseinfo ja analüüsi osakonna juhataja rahvatervise osakonna juhataja ülesannetes Liis Rooväli (626 9158, liis.roovali@sm.ee), koostöös Terviseameti peadirektori Tiiu Aro (tiiu.aro@terviseamet.ee) ning keskkonnatervise juhi Leena Albrehtiga (6943 525, leena.abreht@terviseamet.ee).

II Määruse eesmärk

Käesoleva määruse eelnõu leevendab kehtestatud tervisekaitse nõudeid. Eelnõuga täiendatakse 1.01.2010. a jõustunud sotsiaalministri 25. oktoobri 1999. a määrust nr 64 „Koolieelse lasteasutuse tervisekaitse, tervise edendamise ja päevakava koostamise nõuded,“ (edaspidi *kehtiv määrus*) rakendussättega, mis täpsustab koolitusluba omavate koolieelsete lasteasutuste maa-alale ja ruumidele (hoonetele) kehtivaid nõudeid.

Sotsiaalministri 25. oktoobri 1999. a määruse nr 64 „Koolieelse lasteasutuse tervisekaitse-, tervise edendamise, päevakava koostamise ja toitlustamise nõuete kinnitamine“ (RT 1999,152, 2149) algse teksti punkti 3 sõnastuses oli sätestatud, et „Käesoleva määrusega kehtestatud „Koolieelse lasteasutuse tervisekaitse-, tervise edendamise, päevakava koostamise ja toitlustamise nõuded“ punktid 2-7 jõustuvad 1. jaanuaril 2001.“ Kuni selle ajani kehtis sotsiaalministri 14. märtsi 1996. a määrus nr 7 „Koolieelse lasteasutuse tervisekaitsenormide ja -eeskirjade TKNE 6/1996 kinnitamine“, mille punktis 3.3 oli öeldud, et tabeli 1 koristus-, riiekuivatus-, tervishoiu- ja majandus- ning personaliruumide nõuded kehtivad projekteeritavatele lasteasutustele. Seega pindala nõuded maa-alale ja lasteaiaruumidele kehtivad tegutsevatele koolieelsetele lasteasutustele aastast 1996.

2009. aastal oli Terviseameti järelevalve all 647 lasteasutust, sh algkool-lasteaiad. Tervisekaitsenõuetele vastavust kontrolliti 82% lasteasutustes. Jätkuvalt on probleemiks lasteaedade rühmade ülemajutus. Mitmed omavalitsused on suurendanud rühmades laste arvu üle koolieelse lasteasutuse seaduses lubatud maksimaalse piiri, kuigi sellega satub ohtu tervisekaitsenõuete täitmine, mille tulemusena magamis- ja mänguruumide ja teiste ruumide pinda on lapse kohta vähem ning võib eeldada, et on oht siseõhu kvaliteeditaseme langusele ja haigestumise kasvule piisknakkustesse. Terviseamet on informatsiooni nõuete mittetäitmise kohta edastanud Haridus- ja Teadusministeeriumile.

Aasta	Lasteasutuste arv	Normkohad lasteasutustes	Laste arv	Üle normi lapsed lasteasutustes
1995	587	45056	54590	9534
1996	578	44785	52996	8211
1997	583	44350	51294	6944
1998	577	43900	48967	5067
1999	580	47496	47245	-251
2000	567	46710	47203	493
2003	535	47109	48360	1251
2006	532	51105	53744	2639
2008	538	55682	58409	2727
2009	535	56931	59114	2183

Tabel 1. Statistikaamet. Koolieelsed lasteasutused (v.a lasteaed- kool)

Kui võrrelda tabelis aastaid 2003 ja 2009, siis on näha, et lasteasutuste arv on sama (535), kuid alates 2003. aastast on suurendatud normkohtade arvu 9822 võrra ning laste arvu 10754 võrra arvestamata pindalanormi, sest koolieelse lasteasutuse seaduse kohaselt on valla- ja linnavalitsustel kohustus luua kõigile 1,5–7-aastastele lastele, kui vanemad soovivad, võimaluse käia lasteasutuses. Lasteaias kohtadega varustamine on paranenud lasteasutustes laste arvu suurendamise ja rühmaruumides lapse kohta ettenähtud pindala vähendamise arvel. Võrreldes 1995. aastaga on käesoleval ajal lasteasutuste arv 52 võrra väiksem. Viimaste aastate jooksul on ehitatud üksikuid uusi lasteaedu, kuid laste arvu ennakkasvu tõttu ei ole need ruumipuuduse probleemi lahendanud ning seadusega ettenähtud ülesannet ei saa täita 1996. aastast kehtinud nõudeid rikkumata.

Järelevalvemenetluse käigus on selgunud, et kohalikud omavalitsused on seisukohal, et 1999. aastast kehtinud määruse ruumide pindalanõudeid ei rakendata enne 2001. aastat projektikohaselt ehitatud tegutsevatele lasteasutustele.

Tulenevalt eeltoodust muudetakse määrust ning sellele järgnevalt on plaanis juba tegutsevates kehtivat koolitusluba omavates koolieelsetes lasteasutustes terviseriske jälgida mitte läbi ruutmeetrite, vaid siseõhu kvaliteedinäitajate ja mitteeluhoonete ventilatsiooninõuete ning tuulutamise korraldamise järgi.

Lasteasutuste sisekliima üle tehakse järelevalvet ja siseõhu terviseohutust hinnatakse Eesti standardis EVS-EN 15251:2007 „Sisekeskkonna algandmed hoonete energiatõhususe projekteerimiseks ja hindamiseks, lähtudes siseõhu kvaliteedist, soojuslikust mugavusest, valgustusest ja akustikast“ parameetrite alusel ning EVS-EN 13779–2007 „Mitteeluhoonete ventilatsioon. Üldnõuded ventilatsiooni ja ruumiõhu konditsioneerimissüsteemidele“ ning selle rahvusliku lisastandardi järgi.

Käesoleva muudatusega tagatakse määruse nõuete kohaldamisel õigusselgus ning välditakse olukorda, kus määruse rakendajatele ei ole üheselt selge, et laste tervise kaitseks 1999. aastal kehtestatud nõudeid tuleb rakendada.

III Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Punkti 1 kohaselt muudetakse määruse preambul ja jäetakse välja viide koolieelse lasteasutuse seaduse § 23 lõike 1 punktile 3, sest 1. jaanuarist 2010. a jõustunud sotsiaalministri 25. oktoobri 1999. a määrus nr 64 „Koolieelse lasteasutuse tervisekaitse, tervise edendamise ja päevakava koostamise nõuded“ ei reguleeri laste toitlustamise nõudeid. Koolieelses lasteasutuses laste

toitlustamisele ning lasteasutuses lastele pakutava toidu energia- ja toitainetesisaldusele on kehtestatud nõuded sotsiaalministri 15. jaanuari 2008. a määrusega nr 8 (RTL 2008, 7, 81).

Punktiga 2 täiendatakse määrust rakendussättega, mille kohaselt olemasolevates ruumides (hoonetes) ja maa-alal võivad tegutseda lasteasutused, kellel on kehtiv koolitusluba seisuga 1.01.2010 ning neile lasteasutustele ei rakendata määruse punkte 5.1, 5.4–5.7, 5.9, 5.11, 6.1–6.5, 6.7–6.11.

IV Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigusaktidega ei ole kehtestatud nõudeid koolieelsetele lasteasutustele, sest laste tervisekaitse on siseriiklik küsimus ning lahendused olenevad riigis lastele osutatavast tähelepanust. Maailma Terviseorganisatsioon esitab regulaarselt (sh 2009. a) küsimustikke ja nõuab riikidelt teavet laste tervise kaitseks ja vigastuste ennetamiseks õigusaktidega kehtestatud nõuete kohta.

V Määruse mõjud

Määruse peamiseks mõjuks on õigusselguse tagamine, et määruse rakendajatel ja järelevalveametnikel oleks selge, milliste nõuete osas lasteasutustele kehtivat määrust kohaldatakse ning millises ulatuses. Määruse rakendussättega võimaldatakse valla- ja linnavalitustel täita koolieelse lasteasutuse seadusega pandud kohustust ja luua võimalus pooleteise kuni seitsmeaastastel lastel, kelle vanemad seda soovivad, käia lasteasutuses.

Sotsiaalseks mõjuks on kindluse taastamine lastevanematel ja võimalus registreerida laps lasteasutusse. Meil Eestis on lasteasutus lapse elukeskkonna oluline osa, sest laps viibib lasteasutuses 8–11 tundi päevas, s.o erinevus enamikest Euroopa Liidu liikmesriikidest, kus laps on tavaliselt alusharidust andvas lasteasutuses 3–5 tundi päevas. Euroopa Laste Keskkonna ja Tervise Arengukava *CEHAP (Children Environment and Health Action Plan for Europe)* on seadnud 2009. a eesmärgiks tagada lastele puhas siseõhk, sest mikrobioloogiline ja keemiline õhureostus on peamine keskkonnaga seotud oht laste tervisele. Õhu saastus, süsihappegaasi liig, niiskus ja radoonisisaldus suurem kui 400 Bq/m³ on oht laste tervisele ja riskifaktor nii akuutsete kui krooniliste ülemiste hingamisteede nakkushaiguste ja mittenakkuslike haiguste ning tervisehäirete tekkeks, sest lapse immuunsüsteem on välja arenemata. Pakettakendega suure laste arvuga (ülemajutatud) rühmaruumis, kus puudub kaasaegne ventilatsioonisüsteem, on raske tagada tervisele ohutut sisekliimat. Ruumi pindala lapse kohta ja õhuvahetus (ventilatsioon) määrab siseõhu kvaliteeditaseme. Pindalanormide kehtestamisel on määruses nr 64 arvestatud sisekliima ja ventilatsiooni projekteerimise standardite nõudeid ning eluks vajalikku värsket õhu vajadust ning õhuvahetust.

VI Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Käesoleva määruse rakendamisega ei teki lisakulutusi, sest kehtivat koolitusluba omavad tegutsevad lasteasutused võivad olemasolevates ruumides tööd jätkata kooskõlas koolieelse lasteasutuse seadusega.

VII Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

VIII Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks e-õiguse infosüsteemi kaudu ning arvamuse avaldamiseks Tallinna Linnavalitsusele, mittetulundusühingutele „Lastekaitse Liit“ ja „Tallinna Lasteasutuste Hoolekogude Liit“.

Kooskõlastamise tulemused on toodud seletuskirja lisan.

Ivi Normet
Terviseala asekanstler